AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

BAKI DÖVLƏT UNIVERSITETI

Magistratura pilləsi üçün

İXTISAS: 060112 - COĞRAFIYA MÜƏLLIMLIYI

İF-M 10470 "COĞRAFIYANIN TƏLIM VASİTƏLƏRI"
fənninin

P R O Q R A M I

Bakı Dövlət Universiteti TMŞ yanında Tədris vəsaitlərinə nəşr hüququnun (qrif) verilməsi üzrə daimi fəaliyyət göstərən Komissiyanın qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №)

Bakı 2016

COĞRAFIYANIN TƏLIM VASİTƏLƏRI

İzahat vərəqi

«Coğrafiyanin təlim vasitələri» fənni "Coğrafiya müəllimliyi" istiqamətində "Coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası" ixtisası üzrə magistratura pilləsində II kursun I semestrində 60 saat (30 saat – mühazirə, 30- laboratotiya işi) həcmində tədris edilir.

«Coğrafiyanin təlim vasitələri» kursunun tədris edilməsində başlıca məqsədi:

Bilməlidir:

- coğrafiya fənninin tədrisində istifadə olunan təlim vasitələrinin əhəmiyyətini izah etməyi;
- təlim vasitələrindən istifadənin xüsusiyyətlərini müəyyən etməyi;
- coğrafi nomenklaturanın öyrədilməsində xəritələrdən istifadə etməyi;
- coğrafi maket, mulyaj, modellər və onlarlardan istifadə etməyi.

Bacarmalıdır:

- təlim vasitələrinin təsnif etməyi;
- verbal təlim vasitələrini coğrafiyanın tədrisində istifadə etməyi;
- coğrafi nomenklaturanın öyrədilməsində xəritələrdən istifadə etməyi;
- coğrafi maket, mulyaj, modellər və onlarlardan istifadə etməyi;
- coğrafiya fənninin tədrisində texniki təlim vasitələrindən istifadə etməyi;
- paylama materiallarından istifadə etməyi

Yiyələnməlidir:

- təlim vasitələrindən istifadə zamanı təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməsinə;
- -müxtəlif təlim vasitələri ilə iş metodikasını təhlil etməyə;
- coğrafiya kabinetinin tərtib edilməsinə verilən tələblərə;
- coğrafiya meydançasının tərtib edilməsinə verilən tələblərə

Proqram həmdə magistr dissertasiyası üzərində müstəqil tədqiqatlar aparılmasında yardımçı vasitə rolunu oynaya bilər.

Mövzular üzrə saatların paylanması

№	Mövzular	cəmi	o cümlədən	
			müh	sem.
1.	Təlim vasitələrinin əhəmiyyəti	4	2	2
2.	Verbal təlim vasitələrini coğrafiyanın tədrisində istifadəsi	4	2	2
3	Əyani vəsaitlərin təsnifatı	4	2	2
4	Təsviri əyani vəsaitlər	4	2	2
5	Kartoqrafik təsvirlər və onlardan istifadə	4	2	2
6	Coğrafi nomenklaturanın öyrədilməsində xəritələrdən istifadə	4	2	2
7	Qrafik təsvir vasitələri.	4	2	2
8	Coğrafi maket, mulyaj, modellər və onlarlardan istifadə	4	2	2
9	Coğrafi avadanlıqlar və onlardan istifadə.	4	2	2
10	Coğrafiya fənni üzrə multimediya vasitələri	4	2	2
11	Coğrafiya fənninin tədrisində texniki təlim vasitələrindən istifadə	4	2	2
12	Coğrafiya fənninin tədrisində təcrübə dərsləri	4	2	2
13	Paylama materiallarından istifadə	4	2	2
14	Coğrafiya kabineti	4	2	2
15	Coğrafiya meydançası	4	2	2
	Cəmi:	60	30	30

1.Təlim vasitələrinin əhəmiyyəti. J.Piajın təlim piramidasında əyaniliyin rolu. Əyanilik prinsipinin əhəmiyyəti. Məhşur pedaqoqların əyanilik haqqında fikirləri. Y.Komenski əyanilik prinsipinin yaradıcısı kimi. Coğrafiya fənninin tədrisində əyaniliyin rolu. Coğrafiya kurikulumunda əyaniliyə verilən qiymət. Məzmun standartlarının əyanilik baxımından təhlili (1),(3), (4), (6), (7).

2.Verbal təlim vasitələrini coğrafiyanın tədrisində istifadəsi- Dərsliklər, müəllim üçün vəsait, iş dəftərləri, test kitabları, şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi metodik vəsaitləri, coğrafiya ensiklopediyası, əlavə tədris vəsaitləri və onlardan istifadə(1),(3), (4),(5), (6), (8).

3.**Əyani vəsaitlərin təsnifatı**. Əşyavi mühitin yaradılmasında əyani vəsaitlərin rolu. Natural əyani vəsaitlər. Faydalı qazıntıların kolleksiyası. Dağ süxurları, torpaq və mineral nümunələri və herbari kolleksiyalarının toplanması, saxlanılması, nümayiş etdirilməsi və onlara verilən tələblər. Məzmun standartlarında natural əyani vəsaitlər ilə işə verilən tələblər(1),(2),(3), (4),(5), (6), (7),(8).

4.Təsviri əyani vəsaitlər- Plakatlar və onların coğrafiya fənninin tədrisində rolu. Hazırda mövcud olan plakatlar ilə tanışlıq. Şəkil, rəsm, portiret və fotoşəkillər. Coğrafiya dərsliklərində şəkillərdən istifadə. Məzmun standartlarında fotoşəkillərlə işin mahiyyəti(1),(2),(3), (4),(5), (6), (7).

5.Kartoqrafik təsvirlər və onlardan istifadə. Xəritəni başa düşməyin mahiyyəti. Xəritədən istifadə etməklə aparılan praktik işlər. Xəritəni bilmək və oun məzmun standartlarında təmsil edilməsi. Xəritəni oxumaq. Şərti işarələrin öyrədilməsi və ondan istifadənin mahiyyəti. Xəritə sxem, kartodiaqram və kartoqram ilə iş prinsipləri (1),(2),(6), (7).

6.Coğrafi nomenklaturanın öyrədilməsində xəritələrdən istifadə. Dərsliklərdə coğrafi nomenklaturanın siniflər üzrə paylanması. Nomenklaturanın öyrədilməsi metodikası. Coğrafiya dərsliklərində istifadə olunan xəritələrin müxtəlifliyi. Coğrafiya dərsliklərində istifadə olunan tematik xəritələr və onlardan istifadə. Atlas. Nümunəvi atlas modelinin hazırlanması.Coğrafi loto və paylayıcı materiallardan istifadə. Coğrafiya dərsliklərində plan üzərində aparılan işlərin mahiyyəti. Planın müxtəlif mövzularda tətbiqi. Plandan istifadə prosedural bilik kimi. Topoqrafik imla və onun tədrisi metodikası (1),(2), (4),(5), (6), (8).

7.Qrafik təsvir vasitələri. Məzmun standartlarında qrafik təsvirlərə verilən tələblər. Qrafik təsvirlər üzərində işin səviyyələri- qrafik təsvirlərin təhlili, qrafik təsvirlərin qurulması, qrafik təsvirlərin digər mövzulara tətbiq edilməsi. Horizontolların çəkilməsi metodikası. İqlim diaqramları. "Külək gülü"nün qurulması metodikası.Əhalinin cins- yaş piramidalarının tərtib edilməsi. Diaqramların tərtib edilməsi(1),(2),(5), (6), (7),(8).

8. Coğrafi maket, mulyaj və modellər və onlardan istifadə. Cografiya fənnininin məzmununda tələb olunan həcmli vəsaitlər. Yerin daxili quruluşunun modelinin hazırlanması. Profil və blok diaqramların hazırlanması. Relyef formalarının mulyajları. Vulkan modelinin hazırlanması. Çay və onun elementlərinin maketləri(1),(2), (4),(5), (6), (8).

9.Coğrafi avadanlıqlar və onlardan istifadə. Coğrafi cihazlar. Coğrafi alətlər və onlardan istifadə. Müşahidə üçün avadanlıqlarla tanışlıq. Coğrafi avadanlıqlardan istifadəyə verilən tələblər. Məzmun standartlarında coğrafi avadanlıqlara verilən tələblər (1),(2),(3), (4),(5),(7) (8).

10.Coğrafiya fənni üzrə multimediya vasitələri. Elektron dərsliklər. Mövzular üzrə slaydların hazırlanması. Animasiyalar. Təqdimatların hazırlanması (1),(2), (4),(5), (7), (8).

11.Coğrafiya fənninin tədrisində texniki təlim vasitələrindən istifadə-audiovizual və səsli texniki vasitələr. Kinofilmlərin nümayiş etdirilməsi. Diapozitivlər. Televiziya verlişlərindən istifadə edilməsi. Videoların çəkilişi və nümayişi. Şagirdlərin coğrafiyanın tədrisi üçün video və şəkil fondunun yaratması üçün cəlb edilməsi(1),(2), (6), (7).

12.Coğrafiya fənninin tədrisində təcrübə dərsləri. Təcrübələrin aparılmasına verilən tələblər. Təcrübələrdə istifadə edilən vəsaitlər. Coğrafiya fənninin tədrisində yerinə yetirilməsi tələb olunan təcrübə dərsləri. Təcrübə dərslərində şagirdlərin fəaliyyətinin təşkli (3), (4),(5), (6), (8).

13.Paylama materiallarından istifadə- coğrafiya fənninin tədrisində paylama materiallarından istifadənin əhəmiyyəti. Öyrədici sorğu vərəqələri. Təlimatlandırıcı, maraqlandırıcı, tədqiqedici, axtarış, yaradıcı, nəzarət və s. sorğu vərəqələrinin hazırlanması, istifadəsi və qiymətləndirmə prosesində tətbiqi. KSQ və BSQ –lərin yerinə yetirilməsində tətbiq olunan paylama materialları. Şagirdlərin formativ qiymətləndirilməsində paylama materiallarının tətbiq edilməsi. (3), (4),(5), (6), (7).
14.Coğrafiya kabineti. Kabinetin fənnin tədrisində rolu. Kabinetin təşkilinə verilən tələblər. Coğrafiya kabinetinin quruluşu. Kabinetin kartotekası. Nümunəvi coğrafiya kabinetlərinə baxış. Respublikada keçirilən "Ən yaxşı coğrafiya kabineti" müsabiqəsi(1),(2),(8).
15.**Coğrafiya meydançası.** Coğrafiya meydançasının qurulmasına verilən tələblər. Meydançanın ölçüləri. Meydançanın sxematik təsviri(1),(2) (8).

Ədəbiyyat

Əsas
1. Seyfullayeva N.S. Coğrafiyanın tədrisi metodikası Ali məktəb üçün dərslik.Bakı. EMK nəşriyyatı. 2011 480 s.
2. Alxasov O.K. Coğrafiyanın tədrisi metodikası. Ali məktəb üçün dərslik. Bakı. 2013250 s.

Əlavə
3.Zülfüqarov M.Ə. Coğrafiya dərslərinin səciyyəvi xüsusiyyətləri. Bakı. "Maarif" nəşriyyatı 1983 123s.
4. Seyfullayeva N.S. Şabanova Y.Ə. Coğrafiya fənni üzrə təlimin təşkili forma və üsulları (metodik vəsait) Bakı. "EMK" nəşriyyatı 2008. 96s.
5. Seyfullayeva N.S, Rakçiyeva İ.F, Şabanova Y.Ə. "Coğrafiya" Müəllim üçün vəsait VI sinif üçün metodik vəsait. Bakı nəşriyyatı 2013.160 s.
6.Qəribov Y.Q,Seyfullayeva N.S, Hümbətova Ş.H, Şabanova Y.Ə. İsmaylova T.S. "Coğrafiya" Müəllim üçün vəsait. VII sinif üçün metodik vəsait Bakı nəşriyyatı 2013. 140 s.
7. Eminov Z.N, Səmədov Q.S, Əliyeva A.M "Coğrafiya" VIII sinif üçün dərslik. Xəzər nəşriyyatı Bakı. 2015. 210 s.
8. Kurikulum az.